

GLOBAL MALİ KRİZ:

EKONOMİK GÜVENLİĞİN AZERBAIJAN MODELİ VE DÜNYA TECRÜBESİ

Ve...Bilim adamlarımızın içlerinden birinin "Uluslararası Ekonomik Terör ve Küresel Mali Kriz Sonrasında Azerbaycan'ın Ekonomik Güvenliği" adlı makalesi dikkatimizi çekiyor!.. Bu bilim adamımız **Prof.Dr. Burçin Yereli** (Hacettepe Üni. İ.İ.B.F. Maliye Böl. Başkanı)

Hemen kendisine hazırladığı makalesi hakkında sorular soruyoruz. O da sağolsun bize makalesini özetlemeye başlıyor...

Soruyoruz: Hocam neden bu başlık ve neden Azerbaycan'ın ekonomik güvenliği?

Burçin Yereli: Başlığı anlamak için önce Terör Nedir? Sorumuza cevap bulmalıyız!

Terör: Terör, kamu otoritesini veya toplum yapısını yıkmak için girişilen korku ve yıldıncılık saçan şiddet hareketleridir. Ekonomik terör kavramı ise daha çok muhalefetin siyasi iktidarların ayırımıcılık ekonomik ve mali politikalarını eleştirirken kullandığı bir slogan olarak karşımıza çıkmaktadır. İktidarların izledikleri politikalarda kendi seçmenlerini öncelikli tutmaları siyaset bilimi açısından son derece doğal bir olgudur. Hatta bu süreç demokrasinin doğasında vardır. Ancak, uluslararası ekonomik ilişkilerde ortaya çıkan ve ekonomik terör olarak tanımlayabileceğimiz uygulamalar diğerlerinde daha ciddi ve daha kalıcı hasarlara yol açabilmektedir. Son yıllarda Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü ve Uluslararası Para Fonu gibi uluslararası kuruluşları, "Ekonomik Terör Örgütleri" olarak nitelendirenlerin sayısı her geçen gün artmaktadır.

Yani kısaca **Uluslararası Ekonomik Terör:** Ekonomik açıdan güçlü ülkelerin kendi ekonomik güçlerini uluslararası siyasetlerine alet ederek başka ülkeleri nüfuz altına almak için kullanmalarıdır.

Soruyoruz : Neden Azerbaycan ?

Burçin Yereli: Bunu size kısaca altı başlık altında şöyle özetleyebilirim.

1. Konumu son derece Stratejik,
2. Hazar Denizi'nde hak sahibi,
3. Doğal kaynakları zengin,
4. Türk coğrafyasının köprüsü,
5. Rusya ile İran arasında köprü,
6. Milli hassasiyetleri yüksek.

Soruyoruz : Peki bu terörün Azerbaycan'daki hedefleri ne olabilir ki ?

Burçin Yereli:

Her şeyden önce bu terör; Azerbaycan Türkleri'nin Azerbaycan devlet otoritesine olan bağlılığını zayıflatmak, Azerbaycan Türkleri'ni önce Türkiye Türkleri'nden daha sonra Orta Asya Türkleri'nden uzaklaştırarak Türk Dünyasındaki ekonomik entegrasyonu yok etmeye çalışmak. Daha sonra da Azerbaycan Türkleri'ni Amerikan Doları, Euro gibi başka paraların esiri yaparak Azerbaycan'ın ekonomik gücünü zayıflatmak en önemli hedefleridir .

Soruyoruz : Hocam, bu nasıl bir savaş stratejisidir ve yeni nesil bu stratejiyi anlamış durumdamıdır?

Burçin Yereli:

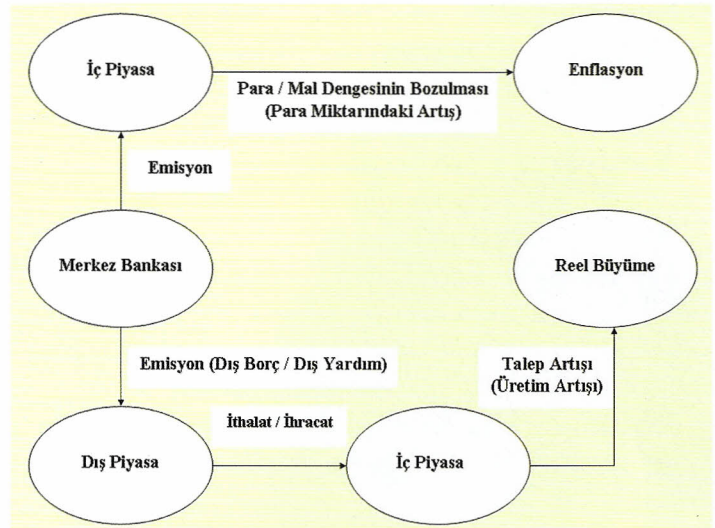
Bu terör yeni dünya düzeninin soğuk savaş stratejisidir! Bilindiği üzere eskiden sıcak savaş vardı ve sıcak savaşın tek gücü Silahlı Kuvvetlerdi!

Oysa soğuk savaş sıcak savaştan ayıran birçok olgu vardır. Mesala soğuk savaşın gereçleri şunlardır; Küresel Güçlerin Merkez Bankaları, Dünya Bankası (World Bank), Uluslararası Para Fonu (IMF), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Dünya Ticaret Örgütü (WTO), Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC), Kredi Derecelendirme Kuruluşları, Çeşitli Vakıf ve Enstitüler, Misyonerlik Kurumları

Burada en büyük ekonomik silah:

Rezerv Para = \$ olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu gücü aşağıdaki tablo ile özetleyebiliriz ;

Soruyoruz: Sıcak savaşla soğuk savaş arasındaki farkları kısaca özetleyebilirmisiniz?

Burçin Yereli: Elbette, her şeyden önce her ikisinin de bir taktiği vardır. Ama farklı farklı taktiklerdir bunlar. Örneğin sıcak savaş İnsanları, Kentleri, Askeri Tesisleri, Stratejik Tesisleri yok etme üzerine taktiğini kurar. Ama soğuk savaş taktikleri şunlardır;

**Ekonomik ve Mali Ambargo Uygulanması,
Ülkenin Kredi Notunun Düşürülmesi,
Yapay Küresel Ekonomik ve Mali Krizler,
Petrol Fiyatları ile Oynamalar,
Ülke Vatandaşlarının Uluslararası Seyahat
Hürriyetinin Kısıtlanması,
Basın Yoluyla Kendi Değerlerinin Propa-
gandası,**

Küresel Felaket Senaryoları

Ve hukuksal açıdan sıcak savaş kural tanımaz ve kullanmazken, soğuk savaş her işini uluslararası anlaşmalara dayandırmaktadır.

Sonuçta sıcak savaş barış anlaşmaları ile biterken
Soğuk savaşta ;

**Fiyatlar Genel Seviyesinin Yükselmesi (En-
flasyon)**

**Milli Paranın Değer Kaybetmesi (Deva-
lüasyon)**

**Kişilerin Satın Alma Gücünün Düşmesi
(Yoksulluk)**

Toplumsal Kaos Ortamı

**Bürokrasi ve Yargının Yabancıların Kon-
trolüne Geçmesi**

**Stratejik Sektörlerin Yabancıların Eline
Geçmesi**

**Uyuşturucu Ticaretinin ve Kullanımının
Yaygınlaşması**

Milli ve Manevi Değerlerin Zayıflaması

**Siyasi, İktisadi ve Mali Egemenliğin Za-
yıflaması**

Vatandaşlık Bağının Çözülmesi gibi taktikler devam etmektedir.

Sonuçta ; sıcak savaş mutlak ve doğrudan sonuç getirir, soğuk savaş ise muğlak ve dolaylı sonuçlara gebe dir.

Soruyoruz : Peki hocam bu karmaşık, bir o kadar da zor düzene karşı kendimizi nasıl savunacağız ?

Burçin Yereli :

Bu savunma sıcak savaşta çok basittir. Eli silah tutan herkesi silah altına alırsın ve savunmanı ya-
parsın. Ama soğuk savaşta bir çok savunma silahını iyi tahlil edip ustalıkla kullanmalıyız. Bunlar için ;

**Toplumun Her Kesiminin Bilinçlendirilmesi
Toplumun Ortak Değerlerine Sahip Çıkıl-
ması**

Hukukun Üstünlüğü

**Sosyal Güvenlik Sisteminin Güçlendiril-
mesi**

Yerli Sermayenin Güçlendirilmesi

Üretimin Artırılması

Dış Ticaretin Çeşitlendirilmesi

Gelir Dağılımının Düzeltilmesi

**Bölgelerarası Gelişmişlik Farklarının Azal-
tılması** gibi sistemli çalışmaları millet ve devlete
adına ustalıkla başarmalıyız.

* * *

Evet bilim adamlarımızın Global Kriz`in geleceğini yönelik düşüncelerini özetledikten sonra dünya ekon-
mistlerinin demeçlerine şöyle bir göz gezdiriyoruz.

Bütün ekonomistlerin genel kanısı düzelme-
ni yavaş yavaş gerçekleşeceği, ikincisi bütün dünya ekon-
omilerinin krizden çıkmalarının farklı zamanlara
olacağı için sıkıntıların devam edeceği, örneğin işsiz-
lik sorununa hızlı bir çözüm bulunmasının çok zaman
alacağı yönündedir.

ABD Başkanı Obama da 2010 da Amerika`yı
dünyayı bekleyen ekonomik sıkıntılara karşı uyarı-
bulundu: **"Kötü bir durum çok daha vahim
hale gelebilir"** diyerek durumu özetliyor.

Küresel ekonomide 2007 de yüzde 5 lik, 2008 da
de yüzde 3 lük büyümeden sonra 2009 da küçük bir
gerileme kaydedilmesi bekleniyor. Amerika`da işsiz-
oranı yüzde 10 un, Avrupa ve Brezilya`da yüzde 9 un
Japonya`da da yüzde 6 nın üzerine çıktı.

Ancak ABD Maliye Bakanı Timothy Geithne
ekonomik düzelmenin başladığını söylüyor: **"Ame-
rikan ekonomisi ve küresel ekonomi yeni-
den büyümeye başladı. Şirketler yeniden
yatırım yapıyor, tüketiciler para harcıyor, tü-
ketici güveni artıyor, küresel ticaret cesare-
verici bir hızla genişliyor."**

Ekonomistler de tehlikelerin devam ettiğini ve ma-
reformların biran önce yapılması gerektiğini söylüyor.
Bunlardan biri de Moodys.com uzmanı Mark Zandi
**"Siyasetçiler, mali sistemi istikrara kavuş-
turmak için çok uğraştı. Ancak temelde
büyük değişikliklere imza atmadılar. Köklü
reformlar yapıncaya kadar yeni bir kriz
olasılığı çok yüksek "** diyerek konuyu özetliyor.

Rusya Başbakan Yardımcısı Igor Şuvalov ise, **"B-
yıl, krizden sonraki yaşamı öğrenmekle
geçecek. Hükümetin ekonominin üzerinde
elini nasıl çekeceğine, mali teşvikle nereye
kadar gideceğimize karar vereceğiz"** diyor.

Dünya Bankası Başkanı Robert Zoellick`te, 200
un sanayileşmiş ülkelerin ekonomik krizden ağır b-
yara aldığı bir yıl olduğunu, Çin ve Hindistan gibi ye-

LÜTFEN SİGARA İÇMEYİNİZ!

ekonomik güçlerin parladığını ve 2010 da bunun devam edeceğini söylüyor.

Dünya Bankasına göre Kenya gibi gelişmekte olan ülkeler, uzun vadeli sorunlar üzerine yoğunlaşmalı. Dünya Bankası Afrika Bölümü Başkan Yardımcısı Obiageli Ezekwesili de bu görüşte: **"Yeni küresel ekonomide rekabet açısından bakıldığında Kenya'nın, büyümesinin önündeki en büyük engel olan yolsuzluklarla mücadele etmekten başka seçeneği yok."**

Dünya Bankası Başkanı Zoellick, geçmiştekinin aksine Amerika'nın ekonomik büyümede başı çekmeyeceğini söylüyor.

Zoellick'in, "Geçmişteki her ekonomik krizde Amerika'daki tüketicilerin para harcamaya başlayarak ekonomide toparlanmaya ön ayak olduğunu görüyoruz. Tüketim, talebi ve yatırımı artırıyor. Ancak birçok zayıf satıcı, bu kez durumun böyle olmayacağını tahmin ediyor," şeklinde de bir açıklaması var.

Evet bütün gelişmeler gösteriyor ki ; bu kez gelişmiş ülkelerin öncülük edeceği bir ekonomik iyileşme beklenmiyor. Bunun yerine Çin ve Hindistan gibi yeni ekonomik devlerin ön planda olacağı bir 2010 yaşayacağımız.

Ayrıca Türkiye, Azerbaycan ve Türk Dünyası Coğrafyalarının bu öncülükte önemli yer tutacağı da gözlenmektedir. Buna en iyi örnek Azerbaycan Devletinin krize rağmen sürekli büyüme örneği sergilemesidir.

DIYALOG

**Bilimadamlarımızla
TÜSİAB'da toplantı yaparken...**

**Bilimadamlarımızla
TÜSİAB Yönetim Kurulu Yemekte...**

Bilimadamlarımız TÜSİAB önünde hatıra fotoğrafı çekti